

OSSERVATORIO LETTERARIO

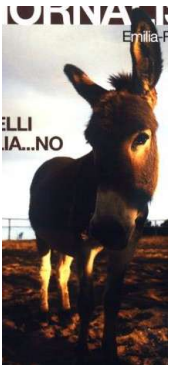
*** Ferrara e l'Altrove ***

Magyar nyelvű online melléklet - Supplemento online in lingua ungherese

<http://www.osservatorioletterario.net> - <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere/> - <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere1/> - <http://www.testvermuzsak.gportal.hu>

Ferrara, 2005. november 16., Szerda

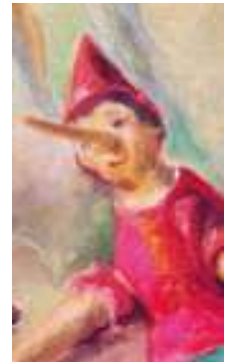
© B. Tamás-Tarr Melinda *

AZ ÖSZTÖVÉREK ÉS PINOCCHIÓK NEMZETE ITALIA: MŰVELTSÉGBŐL NULLA Hatmillió analfabéta és egy 'ösztvér' hadsereg országa

A fenti címmel jelent meg egy lesújtó újságcikk az egyik olasz járási napilapban.

Mintegy másfél évvel ezelőtt egy magyar nyelvhelyességgel foglalkozó tanulmányomat kívülálló, dilettáns személyek ellenségeskedéssel fogadták. Ezért jóelőre felhívom tisztelt Olvasóm figyelmét, hogy amennyiben van oka magára venni kritikus hangú megszólalásomat, tekintsen el az alábbiak elolvasásától. Senkivel sem vagyok hajlandó vallásháborúba bocsátkozni tudományos megállapítások védelmében.

A jelen írás címében foglaltak apropójából két évvel ezelőtt az «Analfabétizmus» c. írásomban (<http://xoomer.virgilio.it/bellelettere1/publicisztika.htm>) többek között ezt írtam:

«Sajnos ez is Európa, s elgondolkodtató, hogy az analfabétizmus még mindig nemcsak a múltté, hanem napjainkig élő és aggasztó probléma. Dr. De Mauro Tullio nyelvész, volt olasz közoktatásügyi miniszter megdöbbentő bejelentést tett: „Összesen kétmillió olasz analfabéta”. Az olaszoknak legalább 5 %-a (kétmillió) analfabéta és egy a háromhoz félanalfabéta (15 millió) a fent megnevezett nyelvész szerint. Ezek a számok mutatják az olasz emberek kulturájának rossz minőségét. „Rengeteg nagy koponya távozik külföldre - mondotta - de a többiek egy szegényletes kulturális szegénységben élnek”.

Erre már rámutattam 20 évvel ezelőtt, de akkor a tőlem mint idegentől származó lesújtó véleményt nem vették jó néven. A nyelvész szavai 20 év után is engem igazolnak, s az a szomorú, hogy nem javult a helyzet azóta sem! Megnyugtató számomra, hogy egy olasz szakember szájából hangzott el e lesújtó vélemény.

Éppen ezért különösképpen bosszantó, hogy mit művelnek, illetve nem művelnek a külföldön szerzett, sokszor sokkal értékesebb diplomák honosítása terén. Ez még az EU-ban is nehézkesen változik pozitív irányban...»

A fenti idézetben olvasható adatok a 2001-es statisztikai eredményeken alapulnak.

Tavaly olvastam valahol, hogy 10-ből 4 olasz óriási nehézségekkel ír és olvas.

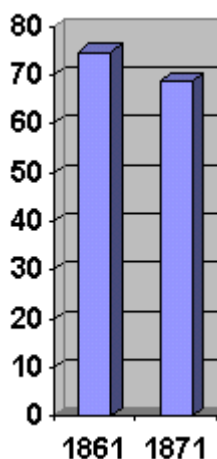
A fenti cikkem publikálásakor is, és most is engem igazolnak a tanulmányok és a statisztikák. Nemhogy javult volna a helyzet, az akkori, aggodásból eredő, felhívások falra hányt borsónak bizonyultak. A 2003-as statisztikai felmérések alapján kimondhatjuk, hogy Olaszország az ostobák országa (Paese di ignoranti). Ezt nemcsak én mondom, hanem – szerencsére – végre maguk az olaszok is. A műveltséggel bíró idegennek azonnal szemet szúr a nagyfokú műveltségbeli hiányosság. Az együttélés során ez még jobban láthatóvá válik. Nem lehet úgy tenni, mintha ez nem így lenne: sajnos keserű valóság az olasz nép tanulatlansága. A két évvel ezelőtti adathoz viszonyítva manapság már a korábbnál is lehangolóbbak a statisztikai adatok: az

analfabéták aránya megtriplázódott. Az olaszok 12:100 arányban nem tudnak írni és olvasni! Ha a teljesen analfabétákhoz hozzá számítjuk a csupán elemi iskolai bizonyítvánnyal rendelkezőket, 20 millió az olasz analfabéta. Hozzájuk csatlakoznak a csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezők, akiket a szakmabeliek legújabbán ana-alfabétáknak neveznek.

A tanulatlanok, írástudatlanok aránya az 53 milliós lakosság 66 %-a.

1870-ben a félsziget lakosságának 67 %-a volt analfabéta. Ez a 150 éves olasz egység alatt bekövetkezett „javulás” 1 %. A 22,5 millió felnőtt olasz írástudatlan prof. Saverio Avveduto, az UNLA (Unione Nazionale per la Lotta contro l’Analfabetismo [az Analfabétizmus elleni Küzdelem Nemzeti Egysége]) elnöke szerint a úgynevezett «evasore della Costituzione», vagyis az olasz alkotmányban előírt iskoláztatási alaptörvényekkel szemben engedetlen olasz állampolgár.

1861 és 1871-ben az olasz analfabétizmus grafikonos ábrázolásban:

Az ábra forrása: http://www.bibliolab.it/scuola/decremento_analfabeti.htm

Az olaszországi iskolázottság piramissal ábrázolható:

A lakosság 7,5 %-a kb. 4 milliónyi felsőfokú diplomást jelent. Az általános iskolát elvégzett, arról bizonyítvánnyal rendelkező fiatalok 25 %-a nem tud se olvasni, se írni, de még számolni sem. A felnőtt lakosság 5 %-a nem tudja megkülönböztetni sem az *abc* betűit, sem az arab számokat. A felnőttek egy másik, 33%-át kitevő lakosságának komoly problémát jelent egy rövid szöveg megértése, illetve az olvasottak összefoglalása.

A lakosság 38 %-a fél-analfabéta.

Tartományonként vizsgálva a műveltségi szintet, a következő eredményhez jutunk: legalább négy tartományban a lakosok 8 %-a semmilyen iskolai végzettséggel nem rendelkezik. Az analfabéták aránya a következő tartományokban a legmagasabb: Basilicata (13,8 %), Calabria (13,2 %), Molise (12,2 %), Szicília (11,3 %), Puglia (10,8 %), Abruzzo (9,8 %), Campania (9,3%), Szardínia (9,1 %) és Umbria (8,4 %).

Az analfabéták legnagyobb aránya a következő tartományokban található: Basilicata (13,8 %), Calabria (13,2 %), Molise (12,2 %), Szicília (11,3 %), Puglia (10,8 %), Abruzzo (9,8 %), Campania (9,3 %), Szardínia (9,1 %) és Umbria (8,4 %). Ugyanakkor ezekben az analfabétáktól nyüzsgő tartományokban található az egyetemi végzettséggel rendelkezők legmagasabb aránya is, mint pl.: Calabriában (7,9 %), megelőzve az észak-olaszországi Lombardiát (7,7 %), továbbá Piemontét, Emilia Romagnát, Venetót.

A legtöbb diplomással rendelkező tartományok a következők: Lazio (10,8 %), Liguria (8,4 %). Ha városenként nézzük a felsőfokú végzettségűek számát, az alábbi a kép: Milano (16,7 %), Bologna (16,4 %), majd ezeket követi Róma. Az ana-analfabéták az Istat (Statisztikai Hivatal) felmérései alapján: a 250 ezres lakosú Catania 8,4 %-kal áll az élen, de Palermo (7,4 %), Bari (6,7 %), Nápoly (6,2 %).

Az árutermelésben és a szolgáltatások területén egyetemi és posztgraduális végzettséggel rendelkező 25-64 év közötti dolgozók alapján Olaszország a 11 vizsgált ország között az utolsó helyet foglalja el.

A nemzeti televízió, a RAI nagy hatású volt a hatvanas évek analfabétizmusának legyőzésében. Az ötvenes évek végén a déli tartományokban a lakosság nagy hányada nem tudott írni és olvasni. Ennek leküzdésére a RAI «*Sohasem késő*» címmel rendszeres műsort közvetített, amelynek igen nagy sikere volt. E csodálatos TV-műsornak vezetője a mesternek (maestro) nevezett háromdiplomás Alberto Manzi volt, aki a képernyőn táblával és krétával analfabéta felnőtteknek tartott írás- és olvasásórákat. A gyermekek nyelvén magyarázott a nézőknek, akik, korukat tekintve, komoly családapák lehettek. E műsor követésének segítségével 35 ezer olasz szerezte meg az elemi iskolai bizonyítványt.

Nagyon sok iskola (50 %) hiányos felszereléssel, egészségtelen, életveszélyes, korábban más funkciót betöltött épületben működik. (Egykori elmeógyógyintézetben, kaszárnyákban, kolostorokban, börtönökben.) Olaszországban nincs kimondott tanárképzés. Erről a hiányosságról is írtam már többször. Általában olyan diplomások tanítanak, akik máshol nem találtak munkalehetőséget. Nem ismerik a fejlődés- és neveléslektant, a didaktikát, a pedagógiát. Voltaképpen segédmunkások, és annak megfelelően fizetik őket. Jobb fizetés lehetősége talán őket is ösztönözné tanulásra. Erre a gyakorlat így nem ad választ.

Olaszország jelenleg a bruttó nemzeti jövedelem 4,9 %-át fordítja a közoktatásra. A közoktatás a politika mostoha gyereke.

Több helyen kifejtettem véleményemet az olasz oktatási rendszerrel kapcsolatban. Itt van például a tavaly január 28-án írt «*Földrajz és történelem olasz módra?...*» c. cikkem (<http://xoomer.virgilio.it/bellelettere1/vegyes.htm>), amelyből felidézek egy-két cikkindító gondolatot:

«Hogy az ostobaságnak, a tudatlanságnak nincs határa, azt régen tudtam, de hogy ennyire magas fokú, szinte fizikai fájdalmat okozó népbutításnak legyen szemtanúja, arról álmodni sem mertem volna! Már húsz évvel ezelőtt megbotránkoztatott bizonyos iskolai végzettséggel (középszintű, de még felsőfokú diplomások részéről is!) rendelkezők hozzám intézett kérdése - amellyel tulajdonképpen mindent elárult saját kultúrátlanságukról -: «Hol van Magyarország?» (!) Ha egy távoli kontinens szülőtte kérdezte volna ezt, még megbocsátható is lett volna, hiszen hazánk kicsi ország, s részletesen inkább a nagyhatalmakkal foglalkoznak a tankönyvek... De... Az öreg kontinensen - Európában - élőknek illik tudni, hogy milyen országok is vannak ezen a földtekén! Ez alól semmi sem mentesít senkit. Nem szólva arról, hogy ma a szédületes technológia korában, az információk egy pillanat alatt eljutnak a szélrózsa minden irányába a civilizált - legalábbis annak minősített - kultúrákban.

Arra, hogy az olasz iskolarendszer számárképzésre specializálódott, már rég rájöttem mielőtt vezetői nyilvánosan beismerték volna a mi szakmai lapunkban («*Újságírók [I giornalisti]*»): <http://xoomer.virgilio.it/bellelettere1/giornriv.htm>), hogy az iskolapadokból számarak kerülnek ki.

Taljánéknál a történelmi és a földrajzi ismeretek a tömegember számára azonosak. Ezt az ismerethiányt még zavarosabbá teszik a tömegkommunikáció legkülönfélébb, fantáziadús kitalációi.

Nemcsak ebben az országban van ez így. A világ minden táján aggály nélkül továbbterjesztik a téves történelmi és földrajzi információkat.

Nem tesznek különbséget történelmi, földrajzi és geopolitikai felosztás között. Leegyszerűsített, hamis ismereteket vesznek át - felületesen - ellenőrizetlen forrásokból, és azokat terjesztik. Így nem csupán a TV vált tömegbutító eszközzé, de az Internet is azzá vált a cyber-populáció zöme számára.

[...] Noha Magyarország nem tartozik a balkáni államokhoz, hazánk mégis azok közé van beiktatva Olaszország egyik legnagyobb sajtóügynökségének, az Ansanak a portálján. 2000 óta a balkáni országok között szerepel Magyarország is, Románia is. Elegendő rákliccelni a "Balkáni planéta" [Pianeta Balcani] (<http://www.ansa.it/balcani/html/pianeta.html>) linkre: ott láthatók ezek az országok, nemzeti zászlóikkal is megjelölve. Az MTI újságírójának kérdésére az olasz kolléga azzal érvelt, hogy magyarok laknak balkáni országokban is.

[...] A történelem és a földrajz Olaszországban gyenge pontja az itt élők többsége tudásának, és mind az „oktatók”, mind a tanulást előszeretettel mellőző diákság hallatlan lezserséggel keverik a történelmi és földrajzi tényeket. Ezt tetézi a médiában dolgozók tudatlansága. A médiumok által terjesztett hamis ismereteket semmiféle irtószerral el nem lehet távolítani az elmékből.

Az olaszok előszeretettel emlegetik megvetésként Olaszország déli részét sötét Afrikának. Nem tudom, mit szólnának, ha a mediterrán (= Földközi-tenger melléki) ország helyett azt terjesztenék szélteben-hosszában, hogy Itália az afrikai országok egyike, mert hogy sok köze és érdekeltsége volt a történelem folyamán azon a földrészen?...»

A művészettörténetileg rendkívül gazdag és csodálatos Olaszország, a *Belpaese*, *Bell'Italia* mint ahogy Marcello D'Orta megállapította: az *Ösztövérek* és *Pinocchiók* országa, B kategóriás nemzet lett annak ellenére, hogy a történelem során számtalan géniuszt adott a világnak.

Ez az ország saját szellemi állapota ellenére sem honosítja, olasz nyelvű és olasz nyelvi vizsgák, valamint bürokratikus és megalázó hercehurca nélkül a más országokban sokkal alaposabb képzéssel megszerzett, értékesebb diplomákat. (Ld. http://www.piemonteimmigrazione.it/PDF/guida_titoli_studio.pdf)

* Dr. Bonaniné Tamás-Tarr Melinda
2005. november 15., Kedd

Kapcsolódó téma:

A hazai olvasási szokásokkal kapcsolatban az alábbi címen olvasható néhány vélemény:

<http://www.ujkonyvpiac.hu/cikkek.asp?id=564>

A világ felnőtteinek egyötöde analfabéta:

http://www.bbc.co.uk/hungarian/news/story/2005/11/051111_unesco.shtml

Sergio Benvenuto: Itália

<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre21/12ben.htm>